

Darbo inspektorius atvyko be įspėjimo

Ką inspektorius turi teisę daryti, ko iš jo reikalauti ir kaip elgtis, kad patikrinimas nevirstų bauda. Parengta pagal 2026 m. spalio 26 d. galiojančius teisės aktus.

Trumpai

Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius turi teisę į bet kurią darbo vietą laisvai, be išankstinio perspėjimo ir bet kuriuo paros metu – pateikęs valstybės tarnautojo pažymėjimą ir sprendimą atlikti inspektavimą. Apie inspektavimą jis praneša tik tada, jeigu nemano, kad toks pranešimas gali pakenkti atlikti pareigas.

(VDI įstatymo 9 str. 1 d. 1 p., 11 str. 1 d.)

Pirmieji žingsniai

1. **Paprašykite dviejų dokumentų** – valstybės tarnautojo pažymėjimo ir sprendimo atlikti inspektavimą. Būtent juos pateikęs inspektorius įgyja teisę įeiti. (9 str. 1 d. 1 p.)
2. **Užsirašykite** inspektoriaus vardą, pavardę, padalinį ir inspektavimo pagrindą.
3. **Paskirkite atsakingą darbuotoją**, kuris lydi inspektorių, ir nedelsdami informuokite vadovą.
4. **Pateikite prašomus dokumentus**. Jeigu jų nėra vietoje, pasakykite tai iš karto ir susitarkite dėl termino – informacijos negalint gauti vietoje, būsite kviečiamas į inspekcijos padalinį. (9 str. 1 d. 2, 3 p.)
5. **Jei dokumentai paimami – reikalaukite paėmimo akto**. Dokumentai gali būti paimti laikinai, ne ilgiau kaip 7 darbo dienoms. Jūsų prašymu inspektorius privalo leisti pasidaryti paimamų dokumentų kopijas, o jų tikrumą – patvirtinti savo žyma. (9 str. 1 d. 10 p.)
6. **Paaiškinimus galite teikti žodžiu arba raštu**. Rašykite savo žodžiais ir perskaitykite tekstą prieš pasirašydami. (9 str. 1 d. 3 p.)

Ką inspektorius turi teisę daryti

Įeiti į bet kurią darbo vietą be perspėjimo, bet kuriuo paros metu. Išimtis – kai savarankiška veikla vykdoma gyvenamosiose patalpose: tuomet reikia savininko ar naudotojo sutikimo arba įspėjimo ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną. (9 str. 1 d. 1 p.)

Fotografuoti, daryti garso ir vaizdo įrašus, nepažeidžiant asmens privataus gyvenimo neliečiamumo. (9 str. 1 d. 12 p.)

Atlikti kontrolinį pirkimą nelegaliam ar nedeklaruotam darbui nustatyti. Tokiu atveju pažymėjimas, įgaliojimas ir sprendimas iš anksto nepateikiami, tačiau sprendimas turi būti pateiktas iš karto po kontrolinio pirkimo ir ne vėliau kaip per vieną darbo dieną. (9 str. 1 d. 13 p.; VAĮ 33 str. 2 d.)

Reikalauti nedelsiant sustabdyti darbus, jeigu darbuotojai neapmokyti, neaprūpinti apsaugos priemonėmis ar kitaip kyla pavojus saugai ir sveikatai. (9 str. 1 d. 9 p.)

Prireikus pasitelkti policijos pareigūnus. (9 str. 1 d. 11 p.)

Ko inspektorius privalo laikytis

Gerbti tikrinamo subjekto teises ir teisėtus interesus. (9 str. 2 d. 7 p.)

Saugoti ir neatskleisti jūsų komercinę paslaptį sudarančios informacijos, sužinotos atliekant pareigas. (9 str. 2 d. 8 p.)

Nustatęs pažeidimus – surašyti reikalavimą, jame nurodyti pažeidimus ir nustatyti laiką jiems pašalinti. (9 str. 2 d. 1 p.)

Ko nedaryti

- Netrukdykite inspektoriui patekti į darbo vietą – jo reikalavimai ir nurodymai yra privalomi. (11 str. 6 d.)
- Neinstrukuokite darbuotojų, ką sakyti. Inspektorius turi teisę įpareigoti atkurti iškreipiamas ar slepiamas aplinkybes, dėl kurių konstatuotas nedeklaruotas darbas. (9 str. 1 d. 14 p.)
- Nepasirašykite paaiškinimo netikslia formuluote vien dėl to, kad norisi greičiau baigti.
- Neatidėliokite reikalavime nurodyto termino – jo praleidimas vertinamas atskirai.

Kas būna po patikrinimo

- Nustatęs pažeidimų, inspektorius surašo patvirtintos formos dokumentus – reikalavimą, protokolą, aktą, nutarimą. Jie įteikiami pasirašytinai arba siunčiami paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis. (11 str. 4 d.)
- Mažareikšmis pažeidimas, kurį galima ištaisyti vietoje: tyrimas nutraukiamas, poveikio priemonės neskiriamos, pareiškama žodinė pastaba. (VAĮ 38 str. 1 d.)
- Pirmaisiais veiklos metais veiklą ribojančios poveikio priemonės netaikomos, o pažeidimams ištaisyti nustatomas ne trumpesnis kaip vieno mėnesio terminas. (VAĮ 33 str. 7 d.)
- Darbuotojų atstovai su inspektavimo rezultatais supažindinami jų prašymu. (11 str. 5 d.)

Kaip skųsti

Inspektorius veiksmas ir sprendimai skundžiami vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui arba administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius sprendimai skundžiami administraciniam teismui. (10 str.)

Teisinis pagrindas. Valstybinės darbo inspekcijos įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2024-07-01) – 9, 10, 11 straipsniai. Viešojo administravimo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026-10-01) – 33, 38 straipsniai. Tekstai tikrinti Teisės aktų registre (e-tar.lt) 2026-10-26.

Reikia pagalbos?

Darbdaviams: jei gavote inspektorius reikalavimą ar nutarimą ir nesutinkate su juo, kreipkitės į **fdd24.com** – įvertinsime pažeidimo pagrįstumą, padėsime parengti paaiškinimus ir skundą.

Darbuotojams: dėl neišmokėto atlyginimo, atleidimo ar nelegalaus darbo kreipkitės į **law24.lt** – rasite dokumentų pavyzdžius ir pagalbą kreipiantis į Darbo ginčų komisiją.

Ši atmintinė yra bendro pobūdžio informacija, o ne individuali teisinė konsultacija. Konkrečiu atveju sprendimas priklauso nuo faktinių aplinkybių.